

Alueellinen asuntomarkkinaennuste 2024, Erikoisteema

Tässä teematekstissä käsitellään alueellisia väestömuutoksia. Erityisesti tarkastellaan maahanmuuton voimakasta kasvua ja sen mahdollista vaikutusta segregaatioon kasvuun.

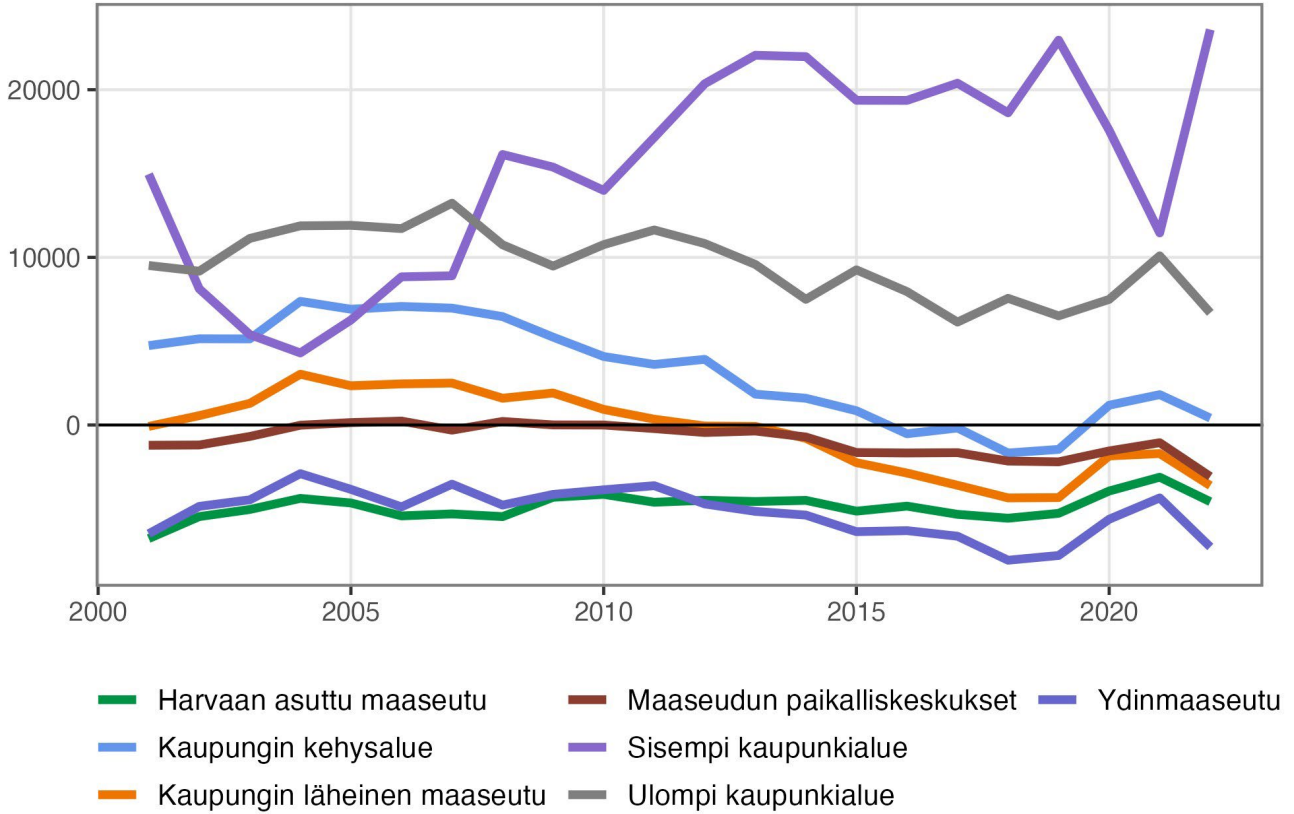
Alueelliset väestömuutokset - kasvava maahanmuutto ja segregaatio

Maan sisäinen muuttoliike ja väestön kasvu on pitkään keskittynyt kasvukeskuksiin ja erityisesti Helsingin, Tampereen ja Turun muodostaman kasvukolmion alueelle. Koronan aikana maan sisäinen muuttoliike koki kuitenkin muutoksen. Suurien kaupunkien väestön kasvu hiipui voimakkaasti, kun taas pienempien kaupunkien ja maaseutumaisien alueiden väestön kehitys oli aiempaa positiivisempaa. Koronan jälkeen tilanne näyttää kuitenkin palautuneen ennalleen.

Kun väestön kehitystä tarkastelee kaupunki-maaseutu-luokituksella, voidaan havaita, että ainoastaan sisemmän kaupunkiseudun väestön kasvu romahti koronan aikana (Kuvio 1). Kasvu on kuitenkin palautunut hyvin nopeasti koronan jälkeen. Koronan aikana maaseutumaisilla alueilla väestön supistuminen väheni huomattavasti. Mutta koronan jälkeen väestön supistuminen on palautunut koronaa edeltäneelle tasolle. Kuvioista voidaan myös havaita niin kutsutun Nurmijärvi-ilmion hiipuminen. Vuoden 2004 jälkeen sisemmän kaupunkiseudun väestön kasvu on kiihtynyt huomattavasti, kun taas muilla kaupunkialueilla väestön kasvu on hiipunut. Kotitalouksien koon pieneneminen ja asumispreferenssien muutokset ovat lisänneet asumisen kysyntää lähellä kaupunkien keskusta-alueita.

Väestönmuutos

Henkilöä

Lähde: Tilastokeskus, PTT

Kuvio 1. Väestön muutokset aluetyypin mukaan vuosina 2001–2022.

Muuttoliikkeen kehitys seutukunnittain

Muuttoliikkeen pysyvämpiä muutoksia voidaan arvioida vertaamalla väkiluvun keskimääräisiä muutoksia Manner-Suomen seutukunnissa ennen (vuodet 2018 ja 2019) ja jälkeen (2022 ja 2023) koronapandemian. Manner-Suomessa on 66 seutukuntaa. Tarkasteluista voidaan havaita, että 50 sellaisessa seutukunnassa, joissa väkiluku väheni ennen koronaa, väkiluvun lasku jatkui myös koronan jälkeen. Kahdeksassa seutukunnassa, jossa väkiluku väheni ennen koronaa, väkiluku kääntyi kasvuun koronan jälkeen. Tunturi-Lapissa väestön kasvun kääntymisen laskusta nousuun on ollut voimakkainta. Myös Pohjois-Lapissa ja Tornionlaaksossa väestön kasvun kiihtyminen suhteessa väestön määrään oli huomattava. Muutokset väestövirtojen nopeudessa ovat kuitenkin olleet tyypillisesti pieniä suhteessa alueen väkilukuun riippumatta siitä kiihtyikö vai hidastuiko virta (alle 0,5 % suhteessa väestöön). Pohjoisen vetovoiman kasvu on alueellisesti asuntomarkkinoiden näkökulmasta merkittävä, mutta koko Suomen kannalta absoluuttiset luvut ovat kuitenkin hyvin pieniä. Edellä mainittujen kolmen pohjoisen seutukunnan osuus koko manner-Suomen väestöstä on 0,7 prosenttia. Absoluuttisin luvuin kuvattuna väestön kasvun kiihtyminen oli vastaavilla ajanjaksoilla suurin Helsingin seutukunnassa. Väestön kasvu kiihtyi selvästi myös Tampereen seutukunnassa ja Turun seutukunnassa.

Vaikka korona-aika muutti hetkellisesti muuttovirtojen suuntaa ja voimakkuutta, kaiken kaikkiaan väestökehitys jatkuu useimmilla seutukunnilla hyvin samankaltaisena kuin ennen koronakriisiä. Useimmat muutokset ovat seutukuntatasolla pieniä sekä suhteessa väkilukuun että absoluuttisina lukuina. Huomionarvoista on kuitenkin väestönkasvun kiihtyminen seutukunnissa, joissa kasvu oli nopeaa jo ennen koronaa. Koska luonnollinen väestönmuutos (kuolleisuuden ja syntyvyyden erotus) on hitaasti muuttuva suure, muutosten taustalla ovat muutokset seutukuntien välisessä muutossa ja/tai nettomaahanmuutossa.

Seutukuntien välisen muuttoliikkeen etumerkki muuttui vain kolmessa seutukunnassa. Tässä joukossa on mukana aiemmin esillä olleet Pohjois-Lappi ja Tornionlaakso, jossa myös kiihtyminen oli nopeinta suhteessa väkilukuun. Absoluuttisina lukuina suurin kasvu oli Tampereen seutukunnassa ja suurin väheneminen seutukuntien välisissä muutoissa Helsingin seutukunnassa. Nettomaahanmuutto oli positiivista kaikissa seutukunnissa sekä ennen koronaa että koronan jälkeen. Nettomaahanmuutto myös kiihtyi kaikissa seutukunnissa.

Muuttoliike suurimmissa kaupungeissa

Suurimmat väestömuutokset ovat keskittyneet koronan jälkeen enenevässä määrin muutamalle suurimmalle kaupunkialueelle, joten tarkastellaan näitä seuraavaksi tarkemmin kaupunkikohtaisesti, koska seutukuntien sisällä on keskuskaupungin lisäksi muitakin alueita. Taulukossa 1 on kuvattu kaupunkikohtaiset väestömuutokset.

Taulukko 1. Kaupunkikohtaiset väestönmuutokset. Muutos 23 absoluuttinen väestönkasvu vuonna 2023 verrattuna vuosien 2018–2019 keskiarvoon, muutos 23 % prosentuaalinen muutos samalla ajanjaksolla, Suhde 23 väestönkasvu suhteessa kaupungin väkilukuun vuonna 2023.

Väestönlisäys	k.a. 2018- 2019	2022	2023	Muutos 23	Muutos 23, %	Suhde 23
Espoo	5 311	8188	8819	3 508	66 %	2,8 %
Helsinki	5 407	5672	10949	5 542	102 %	1,6 %
Oulu	1 832	2300	2809	977	53 %	1,3 %
Tampere	3 150	4769	6046	2 896	92 %	2,4 %
Turku	1 666	2761	4008	2 343	141 %	2,0 %
Vantaa	5 335	3704	4618	-717	-13 %	1,9 %

Kaupunkien väkiluvun kasvu on erityisesti vuonna 2023 voimistunut verrattuna koronaa edeltäneeseen tilanteeseen. Väestönkasvu on Helsingissä ja Turussa yli kaksinkertaistunut. Väestönkasvu erityisesti vuonna 2023 on myös suurta suhteessa väkilukuun (1,3 %–2,8 %). Väestönkasvu on hidastunut ainoastaan Vantaalla. Väestönkasvun merkittävä muutos suurimmissa kaupungeissa tulee vääjäämättä lisäämään asuntojen kysyntää isoissa kaupungeissa myös lyhyellä aikavälillä, varsinkin kun taustalla eivät ole muutokset luonnollisessa väestönlisäyksessä (Espoota lukuun ottamatta luonnollisen väestönmuutoksen vaikutus lasketaan sadoissa asukkaissa vuodessa).

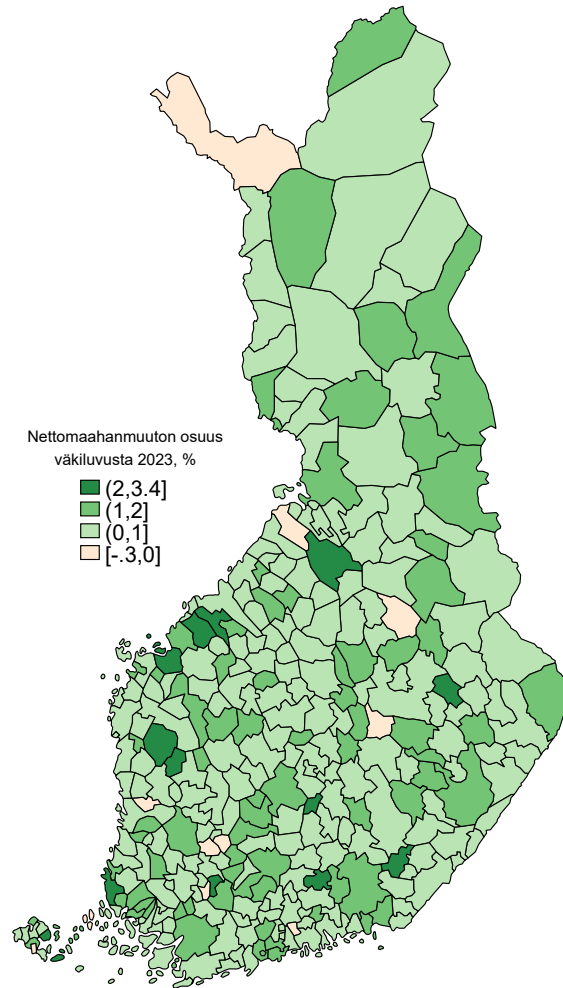
Taulukko 2. Kuntien välinen nettomuutto. Muuttajat on selitetty edellisessä selitetekstissä.

Kuntien välinen	k.a. 2018-2019	2022	2023	Muutos 23	Muutos 23, %	Suhde23
Espoo	1 981	2301	2303	322	16 %	0,7 %
Helsinki	2 093	-974	2062	-31	-1 %	0,3 %
Oulu	515	698	552	38	7 %	0,3 %
Tampere	2 272	2669	3163	892	39 %	1,2 %
Turku	1 342	1425	1430	88	7 %	0,7 %
Vantaa	2 803	-589	-937	-3 740	-133 %	-0,4 %

Kuntien välisissä muutoissa huomionarvoista on maan sisäisten muuttojen ohjautuminen entistäkin enemmän Tampereelle (kasvua 39 prosenttia). Maansisäisten muuttojen kasvu on Tampereella huomattava myös väkilukuun suhteutettuna. Tampereen maansisäinen muuttovoitto on laaja-alaista, mutta Espoosta, Vantaalta, Oulusta ja Nokialta muuttoliike on vilkkainta. Vantaan maansisäisen muuttoliikkeen tappion taustalla ei ole sisäänmuuttojen väheneminen esimerkiksi suurien aluerakennushankkeiden valmistuttua, vaan ennen kaikkea poismuuttojen huomattavan voimakas lisääntyminen vuosien 2018–2019 keskiarvoon verrattuna (-3100 asukasta). Vantaa menettää merkittävästi asukkaitaan sekä suurempiin kaupunkeihin (Helsinki, Espoo, Tampere, Turku) että lähialueen pienempiin kaupunkeihin (Kerava, Nurmijärvi, Tuusula).

Nettomaahanmuuton kasvu suurimmissa kaupungeissa

Nettomaahanmuutossa on tapahtunut poikkeuksellisen suuri muutos verrattuna aiempaan. Maahanmuutto on moninkertaistunut kaikissa isoissa kaupungeissa, joihin kohdistuu myös suurin maahanmuuttajien määrän kasvu asukkaina mitattuna. Maahanmuuttajien määrä on lisääntynyt lähes kaikissa kaupungeissa, ja joissakin pienissä kunnissa maahanmuuttajien määrä suhteessa väkilukuun on isoja kaupunkejakin suurempi (Kuvio 2).

Kuvio 2. Nettomaahanmuuton osuus kunnan väkiluvusta vuonna 2023. Lähde: Tilastokeskus ja PTT.

Maahanmuutto kiihtyi edelleen kaikissa isoissa kaupungeissa vuonna 2023. Muutokset ovat isoja myös suhteessa kaupunkien väkilukuun. Vantaalla maahanmuuttajien määrän kasvu vuonna 2023 oli jo lähes 2 prosenttia suhteessa väestöön.

Taulukko 3. Nettomaahanmuutto kunnissa. Muuttajat on selitetty taulukon 1 selitetekstissä.

Maahanmuutto	k.a. 2018-2019	2022	2023	Muutos23	Muutos 23, %	Suhde23
Espoo	1 799	4581	5076	3 277	182 %	1,6 %
Helsinki	2 109	6399	8520	6 411	304 %	1,3 %
Oulu	572	1172	1871	1 299	227 %	0,9 %
Tampere	677	2327	3138	2 462	364 %	1,2 %
Turku	531	1865	3166	2 636	497 %	1,6 %
Vantaa	1 444	3581	4804	3 360	233 %	1,9 %

Vaikka nettomaahanmuuton kasvu on ollut nopeaa, muuttovirroissa on kasvua vain muutamista maista. Taulukossa 4 on esitetty nettomaahanmuuton kasvu maista, joista kasvu on ollut vuodesta 2019 vuoteen 2022 yli 500 henkeä.

Taulukko 4. Nettomaahanmuutto maista, joista kasvu on ollut yli 500 henkeä periodilla 2019–2022.

Nettomaahanmuutto yhteensä vuosina 2019–2022	
Filippiinit	2102
Intia	1207
Sri Lanka	1070
Bangladesh	843
Pakistan	619
Iran	622
Uzbekistan	557
Ukraina	755
Venäjä	3754
Entinen Serbia	681
Viro	620
Yhteensä	12830
Osuus nettomaahanmuuton kasvusta	68 %

Maahanmuutto kasvoi vuodesta 2019 vuoteen 2022 yhteensä lähes 19 000 asukkaalla päätyen yli 36000 asukkaaseen, jotka hakivat kotikuntaa. Nettomaahanmuutto on lisääntynyt Euroopan ulkopuolelta erityisesti Aasiasta. Venäjän hyökkäyssodan vaikutus näkyy ukrainalaisten ja venäläisten määrän kasvussa, vaikka vain pieni osa ukrainalaisista haki vuoden 2022 aikana kotikuntaa. Vuonna 2023 nettomaahanmuutto kasvoi entisestään päätyen yli 58 000 henkilöön. Tilastokeskuksesta tässä vaiheessa julkisesti saatavien tietojen mukaan viime vuoden nousuun vaikutti ennen kaikkea ukrainalaisten määrän kasvu. Vuoteen 2022 verrattuna maahanmuutto lisääntyi merkittävästi myös srilankalaisilla ja bangladeshilaisilla. Toisaalta venäläisten maahanmuutto väheni selvästi viime vuonna.

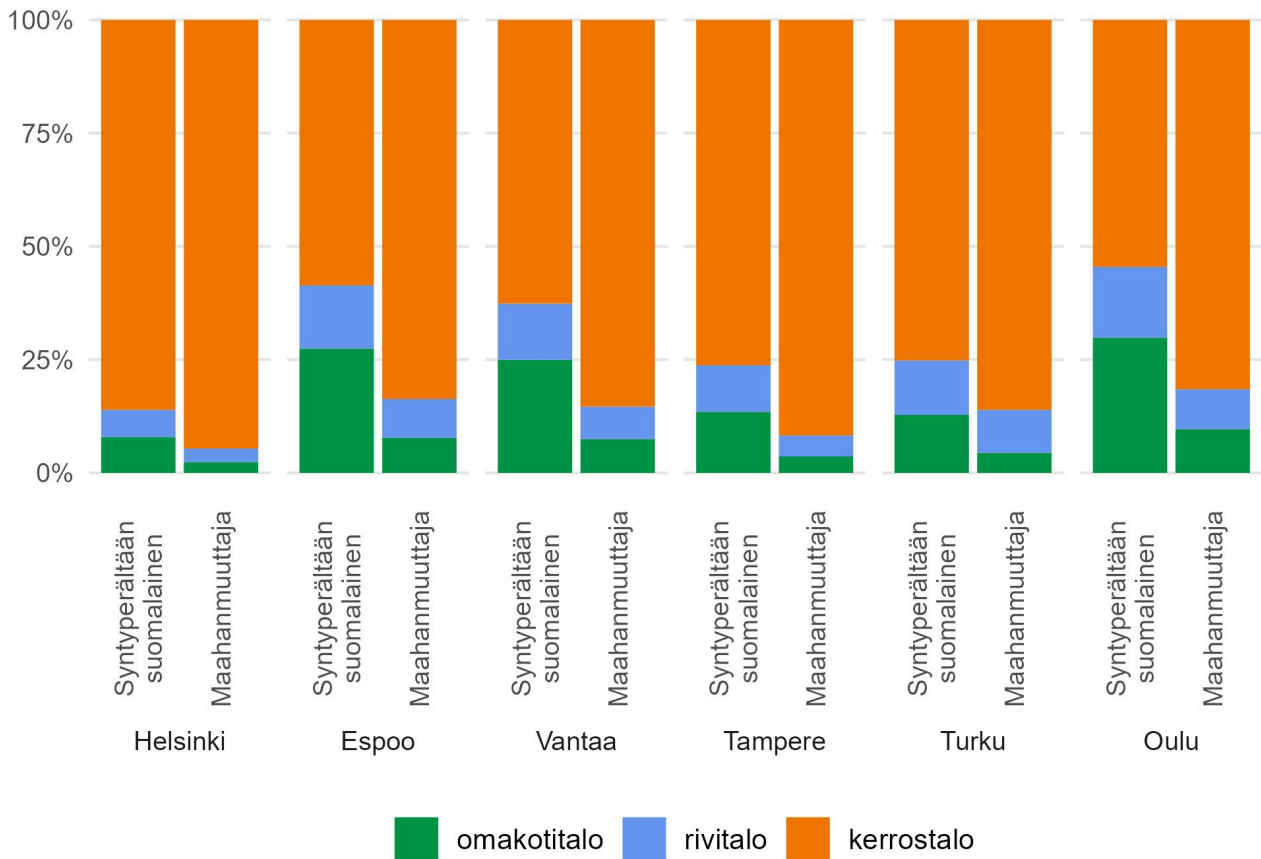
Erityisesti maahanmuutot brittiläisen imperiumin ajan Intiasta (Intia, Sri Lanka, Bangladesh ja Pakistan) ja Filippiineiltä on kasvanut voimakkaasti. Koska Filippiinit on entinen Yhdysvaltojen siirtomaa, väestön englannin kielen taito on lähtökohtaisesti siirtomaahistorian peruina monia muita Aasian maita parempaa. Maahanmuuton keskittyminen juuri näihin maihin on tuskin sattumaa, vaan seurausta pyrkimyksestä ratkaista vähenevän työikäisen väestön asettamaa haastetta Suomen kansantaloudelle houkuttelemalla työvoimaa, jonka integroitumista suomalaisille työmarkkinoille hyvä englannin kielen osaaminen edesauttaa. Maahanmuutto näistä maista on kasvanut jo useampana vuotena, ja koska työvoimapula on pysyvä rakenteellinen ongelma, on syytä olettaa, että suuret muuttovirrat näistä maista tulevat jatkamaan tulevaisuudessa. Vaikka vuoden 2023 poikkeuksellisen suuressa nettomaahanmuutossa olikin myös väliaikainen ukrainalaisiin liittyvä komponentti,

merkittävästi ja pysyvästi kasvanut maahanmuutto tulee muokkaamaan myös suomalaisia asuntomarkkinoita.¹

Maahanmuuttajien asuminen

Maahanmuuttajien asema asuntomarkkinoilla poikkeaa monin tavoin syntyperäisistä suomalaisista. Esimerkiksi vaikka viimeaikaisessa maahanmuuton lisääntymisessä on kysymys työperäisestä ja opiskeluihin liittyvästä maahanmuutosta (humanitääriin maahanmuutto ei ole ukrainalaisia ja pienemmässä määrin iranilaisia lukuun ottamatta kasvanut), maahanmuuttajien luottokelpoisuus on heikompi, koska heiltä määritelmällisesti puuttuu työhistoria suomalaisilla työmarkkinoilla. Tämä kohdistaa asutokasyntää uudella tavalla sekä asumismuotojen ja alueiden välillä. Myös eri kaupunkialueiden asuntomarkkinoiden rakenne poikkeaa merkittävästi toisistaan, millä on vaikutusta maahanmuuttajien integroitumiseen eri alueellisille asuntomarkkinoille.

Kotitalouksien asuntotyyppi

Lähde: Tilastokeskus, PTT

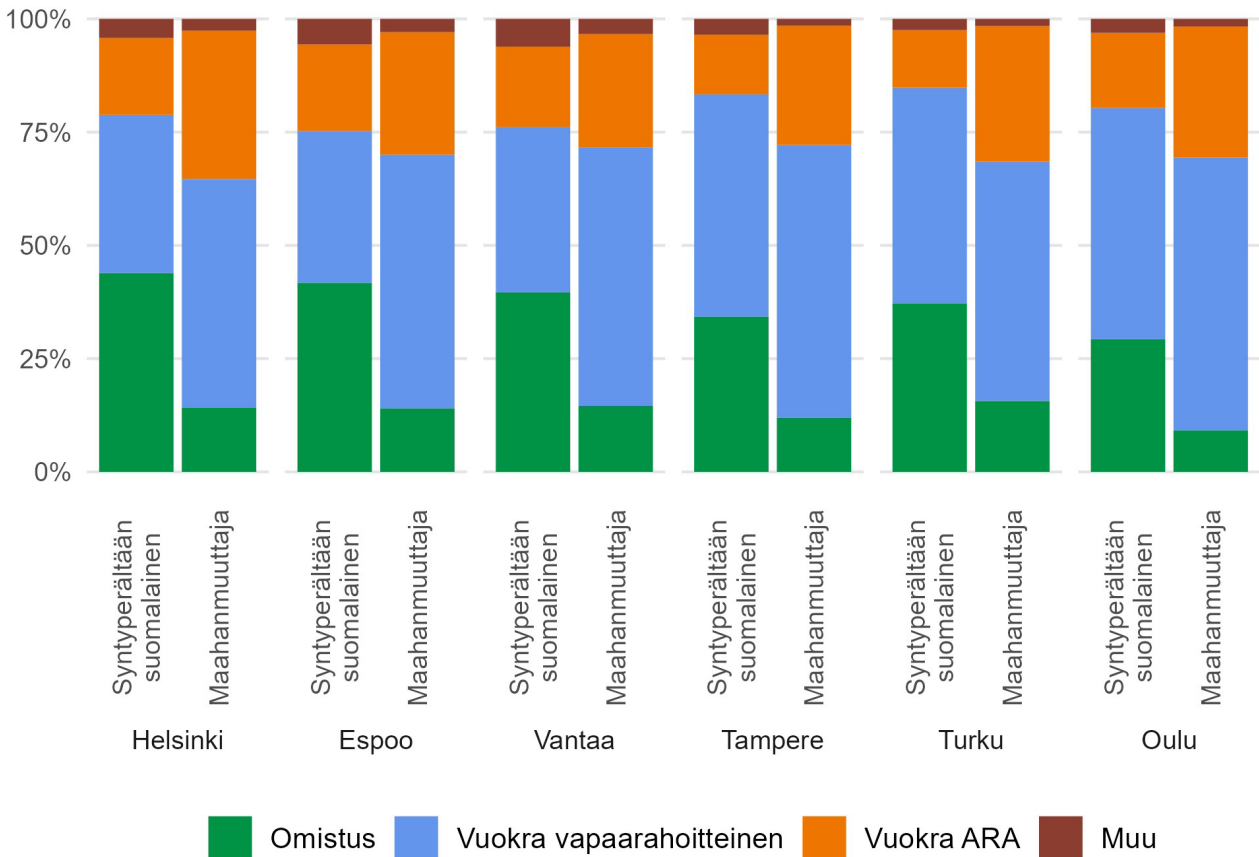
¹ PTT:n pitkän aikavälin talousennusteessa (2023) arvioitiin nettomaahanmuuton olevan jatkossa 25 000 henkeä vuodessa. Tilastokeskuksen väestöennusteessa oletetaan 15 000 hengen muuttovoitto. PTT:n arviolla Suomen työikäinen väestö kasvaa, kun Tilastokeskuksen arvio johtaa työikäisen väestön supistumiseen.

Kuvio 3. Syntyperältään suomalaisten ja maahanmuuttaja-asutokuntien talotyypit kunnittain vuonna 2022.²

Kerrostalo on tyypillisin talotyyppi sekä syntyperältään suomalaissa asutokunnissa että maahanmuuttaja-asutokunnissa kaikissa isoissa kaupungeissa (Kuvio 3). Osuus vaihtelee syntyperältään suomalaisilla Helsingin 85 prosentista Oulun 54 prosenttiin.

Maahanmuuttajataustaisilla asutokunnilla erot ovat pienemmät (ääripäinä jälleen Helsinki 93 % ja Oulu 77 %). Kerrostalojen osuuksien erot näkyvät ennen kaikkea omakotiasumisen yleisyydessä, Helsingissä omakotitaloasuminen on hyvin vähäistä myös syntyperältään suomalaisilla asutokunnilla osuuden ollessa sama tasolla kuin maahanmuuttajilla Espoossa (8 %), vaikka maahanmuuttajien asuminen omakotitaloissa on muutoin selvästi harvinaisempaa kuin syntyperältään suomalaisissa asutokunnissa.³

Kerrostalossa asuvien asutokuntien asunnon hallintaperuste

Lähde: Tilastokeskus, PTT

² Kuviossa esitetty vain asutokunnat, joissa asuu pelkästään syntyperältään suomalaisia tai syntyperältään ainoastaan ulkomaalaisia.

³ Prosenttiero korostuu pienemmissä kaupungeissa, joissa syntyperältään suomalaiset asutokunnat asuvat yhtä yleisesti kerrostalo ja omakotitalossa. Esimerkiksi Mikkelissä kummankin talotyypin osuus on yli 40 %, mutta maahanmuuttaja-asutokunnissa omakotiasujia on ainoastaan 15 %.

Kuvio 4. Kotitalouksien asuntojen hallintaperuste kaupungin ja syntyperän suhteen vuonna 2022.

Syntyperältään suomalaisista kerrostalossa asuvista asuntonsa omistaa kaupungista riippuen 30–40 prosenttia asuntokunnista (Kuvio 4). Maahanmuuttajat omistavat kerrostaloasuntonsa selvästi harvemmin. Kerrostaloasuntonsa omistavien osuus vaihtelee 10–15 prosentin välillä.

Maahanmuuttajien kerrostaloasunnon yleisin hallintamuoto on kaikissa suurissa kaupungeissa vapaarahoitteinen vuokra-asunto. Asuinkaupungista riippuen kerrostaloissa asuvista maahanmuuttaja-asuntokunnista 50–60 prosenttia asuu vapaarahoitteisessa vuokra-asunnossa.

ARA-kerrostaloasunnoissa asuvien maahanmuuttaja-asuntokuntien osuus on suurin Helsingissä (33 prosenttia). Helsingissä ja Turussa on suurin ero kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä ARA-kerrostaloasunnossa asuvien asuntokuntien osuudessa. Helsingissä ja Turussa ero on 16–17 prosenttiyksikköä, kun pienimmillään ero on Vantaalla, 7 prosenttiyksikköä.

Kerrostaloissa asuvat maahanmuuttajat asuvat suurimmissa kaupungeissa ahtaammin kuin syntyperältään suomalaiset. Omistusasunnoissa erot ovat jonkin verran suuremmat kuin vuokra-asunnoissa, mutta kaupunkien välillä erot ovat melko pienet. Suomessa syntyneiden asuntokuntien vuokra-asunnoissa on noin 10 neliötä enemmän tilaa asukasta kohden kuin maahanmuuttajien asunnoissa. Ero selittyy ennen kaikkea sillä, että syntyperäisten suomalaisten vuokra-asunnoissa on 1,4 asukasta kun maahanmuuttajien 2,1.

Maahanmuuton kasvun vaikutukset

Viimeaikainen voimakas maahanmuuton kasvu aiheuttaa jälleen huolta segregaatian lisääntymisestä. Segregaatiolla tarkoitetaan erilaisten sosiaalisten ryhmien eriytymistä omille alueilleen kaupungin sisällä. Segregaatio voi olla sosiaalista, demografista ja etnistä, mutta yleensä näitä ei voida erottaa toisistaan. Suomessa etninen segregatio koskettaa lähinnä suurimpia kaupungeja, mutta muut segregaatian muodot voivat olla jopa voimakkaampia keskisuurissa kaupungeissa ja seutukaupungeissa.

Etninen segregatio voi syntyä eri tekijöiden vaikutuksesta, kuten taloudellisten resurssien jakautumisesta, asuinalueiden hintatasosta, koulutustasosta, etnisestä monimuotoisuudesta ja kulttuurisista eroista. Se voi ilmetä myös yhteiskunnallisten asenteiden, ennakkoluulojen ja syrjinnän seurauksena.

Etninen segregatio voi vaikuttaa haitallisesti yhteiskuntaan monin tavoin. Se voi lisätä yhteiskunnallista epätasa-arvoa, vaikeuttaa yhteisöjen välistä vuorovaikutusta ja ymmärrystä sekä rajoittaa yksilöiden mahdollisuuksia koulutukseen, työhön ja muihin resursseihin. Näiden tekijöiden kautta segregatio voi lisätä konfliktien riskiä ja pahimmassa tapauksessa johtaa lisääntyneeseen työttömyyteen, köyhyyteen ja rikollisuuteen. Pahimmillaan segregatio voi johtaa sosiaaliseen rappeutumiseen ja slummiutumiseen. Pyrkimykset edistää monimuotoisuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ovat tärkeitä strategioita etnisen segregaatian vähentämiseksi yhteiskunnassa.

Segregaation tason määrittäminen ei aina ole yksiselitteistä. Yksi segregaatian mittaamisen väline on erilaisuusindeksi (Vilkama, 2011). Se lasketaan osa-alueittaisista väestötiedosta kahden väestöryhmän välille, ja indeksi voi saada arvoja välillä 0–100 prosenttia. Mitä korkeampi indeksin arvo on, sitä

suurempaa eriytyminen on. Indeksien arvo kertoo, kuinka suuren osan yhdestä ryhmästä pitäisi siirtyä alueelta pois, jotta jakauma olisi sama kuin toisella ryhmällä.

Suomessa on tehty tutkimuksia asuinalueiden segregaatista, erityisesti etnisen taustan perusteella. Useat tutkimukset ovat kiinnittäneet huomiota etniseen segregatioon suurimmissa kaupungeissa kuten Helsingissä (Vilkama ja Hirvonen, 2018), Tampereella (Hynynen, 2020) ja Turussa (Rasinkangas, 2013). Näissä tutkimuksissa on tarkasteltu muun muassa asuinalueiden monimuotoisuutta, etnisen taustan vaikutusta asuinaluevalintoihin, ja segregatation mahdollisia seurauksia, kuten sosioekonomisia eroja ja osallistumista yhteiskunnassa.

Suomessa etninen segregatio ei ole yhtä voimakasta kuin joissain muissa maissa, kuten Yhdysvalloissa tai monissa suurissa eurooppalaisissa kaupungeissa. Vuonna 2019 asumisen etninen eriytyminen oli erilaisuusindeksillä mitattuna Helsingissä suunnilleen samaa luokkaa kuin muissa Suomen suurissa kaupungeissa keskimäärin, mutta verrattuna esimerkiksi Ruotsin suuriin kaupunkeihin huomattavasti pienempää. Vuonna 2019 etninen segregatio oli Suomessa suurinta Turussa, jossa erilaisuusindeksi oli 41 prosenttia. Oulussa etninen segregatio oli 36 prosenttia, Helsingissä 31 prosenttia ja Tampereella 29 prosenttia. Espoossa segregatio oli suunnilleen samaan tasoa kuin Helsingissä, Vantaalla hieman lievempää. (Hirvonen, 2019).

Segregatation ehkäiseminen

Nopeasti kasvavissa kaupungeissa segregatation ehkäiseminen ei ole yksinkertainen eikä helppo tehtävä, vaan siinä pitää huomioida useita eri näkökulmia. Alueellista eriytymistä on tärkeää hallita systemaattisesti, jotta se ei muodostu kaupunkialueen riskitekijäksi. Edetessään segregatio luo maaperää tilanteille, joihin ei vakiintunein politiikkakeinoin enää pystytä vaikuttamaan. Esimerkiksi Tanskan ja Ruotsin politiikkatoimet valikoituvat toisin kuin Suomessa, koska segregatio on kärjistyntä vaikeasti hallittavaksi turvattomuuden kasvuksi.

Segregatio ja sen torjunta on viime vuosina noussut usein esille kaupunkisuunnittelussa. Kaupunkisuunnittelussa kestävä kehittäminen ajatus on yletetty koskemaan myös kaupunkien sosiaalista kestävyyttä. Esimerkiksi Saikkosen ym. (2018) mukaan sosiaalista kestävyyttä ei vielä ole riittävästi huomioitu Suomessa kaupunkisuunnittelussa.

Asuntopolitiikka on aivan keskiössä segregatation vähentämisessä. Tavoitteena tulisi olla luoda monimuotoisia asuinalueita, joilla eri sosioekonomiset taustat ja kulttuurit kohtaavat. Lisäksi asuntopolitiikalla olisi tärkeää edistää kohtuuhintaista asuntotarjontaa eri alueilla. Alueilla pitäisi riittävästi sekoittua omistus-, vuokra- ja sosiaalinen asuminen. Kaupunkisuunnittelulla voidaan edistää kaupunkien monimuotoisuutta ja eri väestöryhmien sekoittumista. Kaavoituksessa voidaan esimerkiksi rakennuttaa pieni- ja hyvätuloisille sopivia asuintaloja keskenään samalle alueelle.

Tärkeää olisi myös taata tasa-arvoinen ja laadukas koulutus kaikille alueille. Tarjoamalla alueella kaikille oppilaille yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen (varhaiskasvatus, perusopetus ja toisen asteen koulutus) ehkäistään alueiden eriarvoistumista. Kouluissa olisi tärkeää huomioida eri sosiaalisten ryhmien tarpeet ja turvata riittävät resurssit laadukkaaseen opetuksen ja kasvatuksen tuottamiseksi. Tällä tavalla voidaan vähentää eroja oppimistuloksissa. On myös tärkeää panostaa opettajien pätevyyteen, monimuotoisuuteen ja pysyvyyteen, jolloin kaikille oppilaille luodaan turvallinen oppimisympäristö.

Lisäksi alueiden työllisyysmahdollisuuksia täytyy kehittää, jolloin ne koetaan houkuttelevina laajemman väestön keskuudessa. Työpaikkojen ja taloudellisten resurssien hajauttaminen kaupungin eri alueille auttaa luomaan tasaisemman taloudellisen perustan. Innostamalla yrityksiä perustamaan toimipisteitä eri kaupungeissa voidaan edistää tasapuolisia työllisyysmahdollisuuksia.

Tutkimuksissa liikenneyhteyksillä on osoitettu olevan merkittävä rooli segregaaation ehkäisemisessä (mm. MDI, 2023). Tehokkaat ja toimivat liikenneyhteydet helpottavat ihmisten liikkumista eri alueiden välillä. Tämä vähentää alueellista eristyneisyyttä ja mahdollistaa paremman pääsyn työpaikkoihin, koulutukseen ja muihin palveluihin. Hyvät liikenneyhteydet voivat avata uusia työmahdollisuuksia. Ihmiset voivat helpommin työskennellä alueilla, jotka ovat kauempana asuinalueistaan, mikä voi edistää taloudellista ja etnistä tasa-arvoa. Kun liikenneyhteydet ovat kattavat koko kaupunkialueella, kehittyvät asuntojen hinnat alueella tasaisemmin, mikä ehkäisee alueiden eriytymistä. Liikenneyhteydet helpottavat myös ihmisten sosiaalista kanssakäymistä ja vuorovaikutusta eri alueiden välillä, mikä lisää kulttuurista monimuotoisuutta ja yhteisöllisyyttä. Liikenneyhteyksillä voidaan myös edistää koulutuksellista tasa-arvoa, kun opiskelijoilla on mahdollisuus hankkiutua kouluun eri puolille kaupunkia.

Lisäksi on tärkeää luoda ohjelmia ja tavoitteita, joilla sosiaalista sekoittumista voidaan lisätä. Kaupungin kotouttamistoimet ovat tärkeässä roolissa lisäämässä kantaväestön ja maahanmuuttajien kanssakäymistä. On esimerkiksi tärkeää, että maahanmuuttajille tarjottavia integraatiota edistäviä koulutusmahdollisuuksia ja tukipalveluita on laajasti ympäri kaupunkia, jolloin maahanmuuttajien asuminen ei kohdistu vain tietyille alueille. Erityisen tärkeää eri ryhmien välisen kommunikaation ja arvostuksen kannalta on yhteiskunnan ilmapiiri ja tavoitteet kokonaisvaltaiseen tasa-arvoon ja syrjimisen estämiseen.

Nämä tekijät yksittäisinä toimina eivät riitä ratkaisemaan segregaaation ongelmaa, vaan niistä täytyy muodostaa kokonaisuus, jotta saavutetaan kokonaisvaltainen ja kestävä vaikutus. Segregaaation torjunnan pitää olla poikkileikkaava teema yhteiskuntapolitiikan suunnittelussa. Kuntien rooli on ensi arvoisen tärkeä, mutta valtio voi tukea kuntia asuntopolitiikan osalta huomioimalla segregaaationäkökulma valtakunnallisessa asuntopolitiikassa ja sen ohjauksessa kuten esim. MAL-sopimuksen sisällöissä.

Lähteet:

Hirvonen, J. (2019). Asumisen etninen eriytyminen Helsingissä ja muualla. Kvartti (4/2019).

Hynynen, K. (2020). Raportti Tampereen kaupunkiseudun asuinalueiden eriytymiskehityksestä ja toimenpidesuosituksat eriytymiskehityksen hillintään ja ennaltaehkäisyyn. Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä 2020

MDI (2023).

https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan%20ratikan%20rakentamisen%20v%C3%A4est%C3%B6-%20ja%20eriytymisvaikutukset_0.pdf Vierailtu 13.2.2024.

Rasinkangas, J. (2013). SOSIAALINEN ERIYTYMINEN TURUN KAUPUNKISEUDULLA – Tutkimus asumisen alueellisista muutoksista ja asumispreferensseistä. Siirtolaisuusinstituutin tutkimuksia A 43.

Vilkama, K. (2011). Yhteinen kaupunki, eriytyvät kaupunginosat? Kantaväestön ja maahanmuuttajataustaisten asukkaiden alueellinen eriytyminen ja muuttoliike pääkaupunkiseudulla. Helsingin kaupungin tietokeskus 2/2011.

Vilkama, K. ja Hirvonen, J., (2018). Helsingin alueellinen eriytyminen: kaksi lähestymistapaa segregaaation seurantaan. Kvartti 1/2018.